

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten hallintovaliokunnalle. Määräaika: 5.11.2025.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Tiina Ferm, sisäministeriö
- budjettineuvos Panu Kukkonen, valtiovarainministeriö
- yksikön johtaja Lars Dolk, liikenne- ja viestintäministeriö
- haavoittuvuuksien ja resilienssisektorin johtaja, kommodori Jukka Savolainen, Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus
- ylijohtaja Hannu Naumanen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus
- johtava asiantuntija Susanna Metsälampi, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Jutta Sarvilinna, Liikenne- ja viestintävirasto, Kyberturvallisuuskeskus
- johtaja Pekka Rajala, Väylävirasto
- johtava varautumisasiantuntija Mauri Vierula, Huoltovarmuuskeskus
- toimitusjohtaja Timo Lehtimäki, Suomen Erillisverkot Oy
- toimitusjohtaja Elina Ussa, FiCom ry
- toimitusjohtaja Peter Sund, Finnish Information Security Cluster - Kyberala ry
- toimitusjohtaja Piia Karjalainen, Suomen Satamat ry
- johtava merenkulun asiantuntija Carolus Ramsay, Suomen Varustamot ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Liikenneturva

Valiokunnan lausunto LiVL 17/2025 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

(1) Liikenne- ja viestintävaliokunta on käsitellyt valtioneuvoston selonteon sisäisestä turvallisuudesta (VNS 6/2025 vp) lähinnä oman toimialansa osalta.

(2) Valiokunta pitää selontekoa ajankohtaisena ja tarpeellisena kokonaisarviona Suomen sisäisen turvallisuuden tilasta ja kehittämistarpeista. Turvallisuusympäristön muutos, teknologinen murros ja geopoliittiset jännitteet korostavat tarvetta vahvistaa yhteiskunnan kriisinsietokykyä kaikilla sektoreilla.

(3) Valiokunta painottaa erityisesti kriittisen infrastruktuurin suojaamista, meriliikenteen ja satamien toimintavarmuutta, tietoverkkojen ja viestintäjärjestelmien häiriönsietokykyä, viranomaisten ja yksityisen sektorin yhteistyötä sekä liikennejärjestelmän ja viestinnän merkitystä huoltovarmuudelle ja arjen turvallisuudelle.

Kriittinen infrastruktuuri

(4) Valiokunta korostaa, että liikenne- ja viestintäsektori muodostavat yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin keskeisen osan. Liikenneverkot, satamat, tietoliikenneyhteydet ja energiainfrastruktuuri ovat keskinäisriippuvaisia, ja niiden suojaaminen on välttämätöntä koko yhteiskunnan toimintakyvyn säilyttämiseksi. Valiokunnan näkemyksen mukaan rahoituksen turvaaminen on edellytys väyläverkon pitkäjänteiselle kehittämiselle ja kunnossapidolle.

(5) Valiokunta pitää tärkeänä, että valtioneuvosto jatkaa systemaattista kriittisen infrastruktuurin suojauksen kehittämistä yhteistyössä viranomaisten, kuntien ja yksityisten toimijoiden kanssa.

(6) Erityistä huomiota tulee kiinnittää riskienhallintaan, jatkuvuuden turvaamiseen sekä varautumisen ohjauksen ja valvonnan yhdenmukaisuuteen.

Tietoverkkojen toimintavarmuus ja kyberturvallisuus. (7) Tietoverkot ja digitaalinen infrastruktuuri ovat kriittisiä niin julkiselle kuin yksityiselle sektorille. Valiokunta painottaa, että niiden toimintavarmuus on kansallisen turvallisuuden perusedellytys.

(8) Kyberuhkien kasvu edellyttää tiivistä yhteistyötä viranomaisten ja yritysten välillä sekä ajantasaista tilannekuvaa. Lisäksi paikallisten ja alueellisten toimijoiden valmiuksia tulee kehittää, jotta elintärkeät palvelut säilyvät toimivina kaikissa olosuhteissa. Valiokunta korostaa, että kyberturvallisuuden osaamista, harjoitustoimintaa ja häiriönsietokykyä tulee vahvistaa kansallisesti ja EU-tasolla.

Viranomaisverkot ja viestintäjärjestelmät. (9) Viranomaisten välinen yhteistoiminta ja tilannekuva edellyttävät turvallisia ja toimintavarmoja viestintäkanavia. Tämän vuoksi valiokunta korostaa, että viranomaisverkkojen, kuten Suomen Erillisverkot Oy:n hallinnoiman VIRVE-järjestelmän, toimintavarmuus, kapasiteetti ja tietoturva on turvattava kaikissa tilanteissa.

Valiokunnan lausunto LiVL 17/2025 vp

(10) Viranomaisverkkojen kehittämisen tulee tukea siviili- ja sotilasviranomaisten yhteentoimivuutta sekä mahdollistaa turvallinen tiedonvaihto yksityisen sektorin kriittisten toimijoiden kanssa asianmukaisin turvallisuusjärjestelyin.

Huoltovarmuus ja tavaraliikenne

(11) Valiokunta korostaa, että Suomen alueellinen huoltovarmuus perustuu toimiviin liikenne- ja logistiikkaketjuihin. Tavarankäytön ja raaka-aineiden liikkuminen on välttämätöntä teollisuuden, energiahuollon ja väestön elinolosuhteiden kannalta.

(12) Valiokunta painottaa, että liikenneinfrastruktuuria ja satamia koskevat investoinnit tulee suunnitella siten, että ne tukevat myös huoltovarmuuden tavoitteita ja kriisinsietokykyä. Huoltovarmuuskeskusten, Liikenne- ja viestintäviraston sekä yksityisten toimijoiden välistä yhteistoimintaa on vahvistettava.

Meriliikenne ja satamat. (13) Suomen huoltovarmuus ja teollisuuden kilpailukyky perustuvat suurelta osin merikuljetuksiin ja satamien toimivuuteen.

(14) Noin 95 prosenttia Suomen ulkomaankaupasta kulkee meritse, mikä tekee meriliikenteestä ja satamista kansantalouden ja huoltovarmuuden kannalta kriittisen osan yhteiskunnan infrastruktuuria. Tämän vuoksi valiokunta korostaa, että satamien turvallisuus, kyberturvallisuus ja varautuminen muodostavat keskeisen osan kansallisesta turvallisuudesta.

(15) Satamien ja viranomaisten välistä yhteistyötä sekä tietojenvaihtoa on kehitettävä edelleen, jotta häiriöihin ja hybridihaikuttamiseen voidaan reagoida nopeasti ja yhtenäisesti.

(16) Valiokunta pitää tärkeänä, että meriliikenteen toimintaedellytykset turvataan myös kriisi- ja poikkeusoloissa.

Avaruustoiminta ja viestintäpalvelut

(17) Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että avaruusperusteiset palvelut — kuten satelliittipaikannus ja -viestintä — ovat yhä keskeisempi osa liikennejärjestelmiä ja sähköistä viestintää. Näiden palveluiden luotettavuus ja jatkuvuus on turvattava myös kriisitilanteissa.

(18) Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön avaruustoiminnan turvallisuuden kehittämiseksi sekä varmistaa kansalliset kyvykkyudet paikannuksen ja viestinnän varmistamiseksi. Varajärjestelmien kehittäminen on välttämätöntä, jotta kriittiset toiminnot voivat jatkua myös avaruuspalveluiden häiriötilanteissa.

Arjen turvallisuus

Liikenneturvallisuus. (19) Arjen turvallisuus muodostaa sisäisen turvallisuuden perustan. Liikenneturvallisuuden ylläpito ja liikennejärjestelmän toimintakyky ovat keskeisiä kansalaisten hyvinvoinnin ja yhteiskunnan jatkuvuuden kannalta.

Valiokunnan lausunto LiVL 17/2025 vp

(20) Valiokunta painottaa, että liikenneverkkojen kunnossapitoon, valvontaan ja turvallisuustoimintaan on osoitettava riittävät resurssit. Liikenneturvallisuutta edistävät toimet, kuten valvonnan kehittäminen ja turvallisuusteknologian käyttöönotto, vahvistavat myös sisäistä turvallisuutta.

Informaatiovaikuttaminen ja sosiaalinen media. (21) Valiokunta pitää informaatiovaikuttamista ja digitaalista disinformaatiota kasvavina sisäisen turvallisuuden uhkina. Sosiaalinen media toimii sekä tiedonvälityksen välineenä että kanavana, jossa väärä tieto voi levitä nopeasti. Viranomaisten on kyettävä tehokkaasti torjumaan tahallista vaikuttamista ja vahvistettava kansalaisten medialukutaitoa sekä luottamusta viranomaistietoon.

(22) Kriisiviestinnän tekninen ja toiminnallinen luotettavuus on varmistettava kaikissa olosuhteissa.

Turvallisuustilanteen muutos ja viranomaisten resurssit

(23) Valiokunta toteaa, että yleinen turvallisuustilanne on kiristynyt ja viranomaisten tehtävät ovat monimutkaistuneet. Tämä edellyttää riittäviä voimavaroja poliisille, Tullille, Rajavartiolaitokselle sekä Liikenne- ja viestintävirastolle. Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitus on osoittanut etenkin poliisille lisäresursseja uuden henkilöstön palkkaamiseen.

(24) Valiokunta on lausunnossaan vuoden 2026 talousarvioesityksestä LiVL 16/2025 vp — HE 99/2025 vp todennut, että kyberturvallisuus on keskeinen osa Euroopan unionin ja Suomen kokonaisturvallisuutta. Kyberturvallisuuden merkitys on korostunut entisestään nykyisessä turvallisuusympäristössä, sillä kyberturvallisuuden uhkataso on pysyvästi muuttunut. Kokonaisturvallisuuden kannalta on tärkeää, että Liikenne- ja viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksessa toimiva Kansallinen kyberturvallisuuden koordinaatiokeskus saa tarpeellisen rahoituksen.

(25) Liikenne- ja viestintävirasto on asiantuntijakuulemisessa vuoden 2026 talousarvioesityksestä todennut, että Kyberturvallisuuskeskuksen toiminta rahoitetaan budjettivaroin. Näin ollen viraston toimintaan kohdistuvat säästötoimet vaikuttavat myös Kyberturvallisuuskeskuksen resursseihin. Viraston mukaan säästöjen kohdentaminen muulla tavoin olisi vaikeaa ilman, että se vaikuttaisi merkittävästi viraston muihin lakisääteisiin turvallisuustehtäviin kuten merenkulun, ilmailun, raideliikenteen tai tieliikenteen valvontaan. Valiokunta kantaa huolta siitä, että taloudelliset sopeutustoimet voivat osaltaan vaikuttaa kansallisen kyberturvallisuuden tasoon.

(26) Valiokunta korostaa, että varautumisen ja ennakkoinnin lisäksi tarvitaan myös jatkuvaa koulutusta ja teknologista kehittämistä, jotta viranomaiset, yritykset ja kansalaiset kykenevät vastaamaan nopeasti kehittyviin uhkiin.

Valiokunnan johtopäätökset

(27) Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää valtioneuvoston selontekoa sisäisestä turvallisuudesta pääosin onnistuneena ja tarkoituksenmukaisena.

Valiokunnan lausunto LiVL 17/2025 vp

(28) Valiokunta kuitenkin korostaa, että selonteon toimeenpanossa on varmistettava seuraavat painopisteet:

1. Kriittisen infrastruktuurin suojauksen ja jatkuvuudenhallinnan vahvistaminen yhteistyössä viranomaisten ja yksityisen sektorin kesken.
2. Meriliikenteen ja satamien toimintavarmuuden turvaaminen osana kansallista huoltovarmuutta.
3. Tietoverkkojen ja kyberturvallisuuden kehittäminen sekä häiriönsietokyvyn vahvistaminen.
4. Avaruusperusteisten viestintä- ja paikannuspalvelujen jatkuvuuden turvaaminen ja varajärjestelmien kehittäminen.
5. Informaatiovaikuttamisen torjunta ja viranomaisten viestintävalmiuksien parantaminen.
6. Viranomaisten ja infrastruktuurisektorin riittävät resurssit sekä koordinoinnin vahvistaminen turvallisuuden eri tasoilla.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Liikenne- ja viestintävaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 5.11.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Marko Asell sd
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Mauri Kontu kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jani Mäkelä ps
jäsen Martin Paasi kok
jäsen Pinja Perholehto sd
varajäsen Tomi Immonen ps
varajäsen Tere Sammallahti kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker